

KARTET I NERBYEN

Det nye utstillingsprosjektet fra Jødisk museum
Trondheim lyser opp den skjulte historien i Nerbyen -
Norges eneste jødiske kvarter

HISTORIEN

Fra 1880-tallet til 1940, var Nerbyen et samlingspunkt for jødiske innvandrere fra Øst-Europa. De flyktet fra fattigdom og antisemittisme og kom til Norge – landet som kun noen tiår tidligere hadde hatt et forbud mot jøder i grunnloven.

I Nerbyen drev nesten samtlige jødiske familier klesforretninger av ulike slag: manufaktur, herreekvipering, tricotasje, o.l. Butikkene ble gjerne kalt opp etter eieren, slik som A. Mendelsohn, R. Isaksen, S. Paltiel eller H. Klein. Så langt har vi funnet 60 ulike adresser i Nerbyen der det har vært registrert en eller flere jødiske forretninger. I tillegg lå det flere slike forretninger andre steder i byen. Disse butikkene ble spesielt populære blant bønder, fiskere og andre arbeidsfolk i Trøndelag, som fikk god behandling og klær til rimelige priser. Gjennom sin næringsvirksomhet var jødene med og løftet Nerbyen ut av fattigdom og inn i det moderne Norge.

Andre verdenskrig og Holocaust betydde slutten for mange av de jødiskeide butikkene. Selv om enkelte tok opp butikkdriften igjen etter krigen, ble det jødiske livet i Nerbyen og i Trondheim aldri det samme. Sporene etter denne historien er i dag veldig få.

Salomon Abrahamsen utenfor sin butikk i Krabugata 9 (Kilde: Jødisk museum Trondheim)

Aron Mendelsohns forretning i Brattørgata 12b (Kilde: NTNU Universitetsbiblioteket)

PROSJEKTET

Med spesiallagde lysskilt har vi, i samarbeid med lokalt næringsliv, lyst opp tolv butikkvindu i Nerbyen der det en gang lå en jødisk eid forretning. Skiltene er markert med et kleshengerikon, og inneholder navn og informasjon om butikken som en gang lå der. Til sammen utgjør disse skiltene «Kartet i Nerbyen». De viser noe

av omfanget av det jødiske livet som eksisterte her før krigen. Med «Kartet i Nerbyen» legger vi grunnlaget for videre arbeid med å løfte fram bydelens unike historie gjennom historiefortelling på selve stedet, digitale løsninger og andre formidlingsrep.

- 1 S. Slotnik
- 2 H. Klein
- 3 Brødrene Dworsky
- 4 Bernhard Isaksen
- 5 Jacobsen & Bekker
- 6 L. Isaksen
- 7 Isidor Isaksen
- 8 A. Mendelsohn & Sønner
- 9 S. Lankelinsky
- 10 S. Abrahamsen
- 11 H. Wolfsohn
- 12 M. Bekker

På vår hjemmeside kan du lære mer om disse butikkene og familiene som drev dem. Besøk www.jodiskmuseum.no, www.jodiskefotspor.no, eller skann QR-koden.

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med gård- og butikkeierne i Nerbyen som har vist stor interesse for å løfte fram denne delen av bydelens viktige historie. Samarbeidet med lokale aktører har vært avgjørende for å realisere prosjektet, og for det skylder vi dem en stor takk.

Samarbeidspartnere:

Abby's tekstiler

Botique Bello

Clarion Collection Hotel Grand Olav

Folkets hus

Robust Bistro / Thon Eiendom

Spontan Vinbar / Rydning Holding

Arti læll

Café le Frère

Crispin Glover Record Shop

Jacobsen & Svart / Arkitektenes hus

Skandinavisk høyfjellsutstyr

Three Lions Pub

Utstillingen er utviklet av Jødisk museum Trondheim og ablemagic.

Lysskiltene er designet av ablemagic og utført av Plexon.

Forsidebilde: H. Kleins manufaktur, 1953, (Schröder/Sverresborg Trøndelag folkemuseum)

Takk til Henriette Kahn, Ruth Paltiel, Ralph Buchmann, Catherine Kahn, Torunn Herje og Daniel Johansen.

Utstillingen er blitt til ved hjelp av tilskudd fra Kulturrådet, Trondheim kommune og Fritt ord.

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjielte

 Kulturrådet

FRITT ORD